

Mari se s tem ne napoveduje naravnost germanizacija hujša, nego bi jo mogli pričakovati od čisto liberalne vlade.

Nasproti se pa snuje slovanska koalicija, v katero se združijo vse slovanske stranke. Od te koalicije je mnogo odvisno v avstrijskem državnem življenju. Da nima velicega pomena, gotovo bi jo nemški listi tako ne napadali. Po našem mnenju je pač dolžnost naših slovenskih poslancev, da se pridružijo tej koaliciji. „Slovenski Gospodar“ sicer odgovarja slovenske poslance od pristopa slovanski koaliciji in nas posebno prepričuje s tem, da so nam nemški konservativci bližje nego Mladočehi, ker od poslednjih nas loči vera, in sploh straši pred Mladočehi, ki so na slabem glasu. Mi pri tem pač moramo se vprašati, katera zveza je tudi v verskem oziru boljša, tista, v kateri so Mladočehi, ali tista, v kateri imajo prvo besedo nemški liberalci, ki so sklenili sedanji mejverski šolski zakon in mnogo druge cerkvi ne baš prijazne zakone. Star pregovor pravi, povej mi, s kom se pečaš, pa ti povem, kakšen si. Kakšni so sedaj nemški konservativci tudi v verskem oziru, kaže pač najboljšo to, da so se združili z nemškimi liberalci. Nemštvu na ljubo so zatajili vse svoje dosedanje politično mišljenje z versko šolo vred. Poslednja bodo morda še semtertja omenili, pa le zaradi volilcev, ki se ne morejo kar tako znebiti prejšnjih nazorov, kakor so se jih njih izvoljenci.

Zaradi tega smo mi za to, da se Slovani pridružijo slovanski koaliciji. Mi mladočeške politike ne odobravamo povsem in smo že zadnjič precej ostro grajali njene napake. Toliko pa moramo reči, da je boljša od nemško-liberalne. Res sedaj niso v milosti v višjih krogih, ali ni tako dolgo, ko še tudi Plener ni bil v višjih krogih priljubljena oseba. Časi se menjajo. Želimo pa, da slovanska koalicija zmerno in previdno postopa, da tako pridobi za se Poljake in tiste češke veleposestnike, ki imajo še kaj slovanskega čuta. Zaradi tega pa tudi obsojamo tiste liste bodi slovenske ali druge slovanske, ki ne morejo dovolj zabavljati čez Poljake in jim očitajo, da nimajo slovanskega čuta in jim posebno zamerijo, da so glasovali za izjemne naredbe v Pragi. Izjemno stanje v Pragi ni nikakor zadeva vsega češkega naroda in je le naperjeno proti nekaterim pretirancem, katerih delovanje ni nikakor Čehom v korist. Po Gregrovem govoru se tudi ne more nobenemu toliko zameriti, če je glasoval za izjemno stanje. Poljaki vidijo v Avstriji svoje zavetišče in je le naravno, da ne odobravajo nobenih protiaustrijskih demonstracij. Zaradi tega se pa Poljakom ne more očitati, da nimajo slovanskega čuta, ker ta čut ne nasprotuje avstrijskemu domoljubju.

Slovanska koalicija dobi pravi pomen in vpliv še le, ko se jej pridružijo še Poljaki, da bodo v njej združene vse avstrijske narodnosti. V minolem letu se je storil znaten korak v preosnovi strank na narodni podlagi. Sedaj so se združila nemške stranke in bode to Nemcem gotovo v korist, želimo pa, da se v novem letu združijo vse slovanske stranke, kajti ko ti bil začetek nove boljše dobe za avstrijske Slovane.

Politični pregled.

Volilna reforma. Mej božičnimi počitnicami bode vlada že izdala nov načrt spremembe volilnega reda in ga februarja predložila državnemu zboru. Po novem vladnem načrtu se osnujeta dve novi kuriji. V jedni teh kuriji bodo volili tisti davkoplačevalci, ki še sedaj nimajo volilne pravice, v drugi pa industrijski delavci. Kmetijski delavci pa menda ne bodo volili. Povod je očividni. Liberalci ne marajo zanje, ker niso gotovi, da bi v verskem in narodnem oziru podpirali liberalce, veleposestniki pa še manj, ker se boje, da bi se potem politična zavest tudi mej kmetijskimi delavci razširila in bi vsled tega še marsikaj razkrilo, kar bi jim ne bilo v čast. Že sedaj se govori, da na tistega kneza Schwarzenberga posestvu, kateri je nedavno rad kaj govoril o socialnem vprašanju, slabše ravnaajo z delavci nego v židovskih tovarnah. Seveda bi ne bilo častno, če bi svet izvedel, da mej strogo katoliškimi grajščaki in pa židovskimi liberalci v mnogih ozirih ni dosti razlike, da si drug drugemu nimajo kaj očitati.

Koalicija. — Privrženci vladne koalicije si na vso moč prizadevajo, da bi oprali tiste poslance, ki so se zvezali z židovskimi liberalci in se sami tako rekoč poliberalili. Ko drugzega ne morejo povedati, zabavljajo zoper Mladočeha, s katerimi so v zvezi drugi slovenski poslanci. Trdijo, da Mladočehi niso nič boljši nego židovski liberalci. Na to je pač odgovor lahek. Nemški liberalci so nasprotni v narodnem in verskem oziru, Mladočehi pa le v verskem niso povsem zanesljivi. Tedaj je pač za vsacega narodnega Slovenca lahko se odločiti, če ima izbirati mej nemškimi liberalci in Mladočehi. Teh dveh strank nikdo drugi ne meče več v jeden koš, nego komur je že narodnost deveta briga in jo le že semtertja v druge namene rabil. Sicer so pa še naši konservativni listi še nedavno sami priznavali, da so mej Mladočehi tudi dobri katoliški možje, katerih bi pač v nemškem liberalnem taboru z Dijogenovo svetilnico zastoj iskal. Treba bode pač boljših argumentov, če hočete opravičiti bratenje z verskimi in narodnimi nasprotniki.

Italija. — Novo ministerstvo Crispijevo se je zbornici predstavilo s posebno izjavo, v kateri se povdarja, da nova vlada ne bo strankarska, to je, da ne pripada nobeni stranki, temveč ji je samo za edinstvo in srečo Italije. Položaj, v katerem je nova vlada prevzela krmilo, je resen, treba bode torej naporenega dela, da se težkote premagajo in zato prosi izdatne podpore od strani zbornice. Skrajni levičarji so močno ugovarjali ministerski izjavi. Imbriani je napal Crispija in trojno zvezo, zlasti pa Avstrijo in zahteval, naj se premeni vnanja politika, zmanjša vojska in zniža kraljeva dotacija. V istem smislu so govorili še drugi. Kak more biti denarni položaj v Italiji, je razvidno pač najbolj iz tega, da se dela celo na to, da bi se kralju znižala dotacija.

Srbija. — Minoli teden pričela se je kazenska obravnava proti zatoženim bivšim liberalnim ministrom z Avakumovičem na čelu. Državno pravdnštvo toži bivši ministre zaradi kršenja vstave. Preložila se je namreč volitev regenta, razpustila se je skupščina in podaljšala trgovinska pogodba z Avstro-Ogersko, godile so se nepostavnosti pri volitvah. Take in ednake stvari obsega zatožba proti bivšim liberalnim ministrom. Radikalni sodniki bodo pač obsodili svoje politične nasprotnike, toda brezdvomno je, da bo obsojence kralj pomilostil. Govori se, da ruski poslanik priporoča kralju, da naj uporabi pri tej priliki svojo moč in naj pomilosti liberalne bivše ministre, če bodo obsojeni od radikalnih strankarskih sodnikov.

Francija. — Vojni material francoske vojske, to je vse priprave in oprave za vojake se ceni, da je vreden 2 milijardi 457 milijonov in 378.501 frankov. — Listi javljajo, da so za zaprtega anarhista Vaillanta, ki je vrgel v zbornici bombo, zbrali njegovi somišljeniki že nad 3000 frankov.

Italija v Afriki. — Italijani priborili so si zadnje dni

v Afriki v Sudanu lepo zmago. Napali so namreč derviši italijansko trdnjavo Agordat. Napadovalcev je bilo 10.000, a italijanski polkovnik Arimondi je s poldrugim tisočem svojih mož se uprl dervišem in jih po 2urnem boji popolnoma premagal. Dervišev je palo silo veliko v boji, mej temi tudi njih poveljnik. Italijanov je palo do 100.

Amerika. — Vstaši v Braziliji po najnovejših poročilih zares mislijo na to, če zmagajo, da ustanove zopet cesarstvo. Posebno admiral Gama, ki je ravno prestopil k vstašem je za to. Namerava se nastaviti s početka regentstvo, ki naj bi vodilo vladne posle toliko časa, da doraste najstarejši sin prejšnega cesarja, princ Peter d'Alcantara, ki sedaj študira v dunajski vojaški akademiji

Obrtnija.

Lakiranje kovinskih izdelkov.

(Konec.)

Angleški lak. Stolči 32 gramov rumenega jantara (Bernstein), ravno toliko gumijevega laka (Gummilack), 2 grama zmajeve krvi (Drachenblut), 1 gram finega žefrana in deni te prahove z dvesto gramov alkohola v stekleno posodo, katero zavežeš z mehurjem. Mehur prebodi z iglo, ki pa naj ostane v luknjici. Flašo postavi v lonec, ki je z vodo napolnjen, kakor smo to opisali pri kopalu. Segrevati ne smeš premočno. Tam pa tam potegni iglo iz mehurja in flašo dobro stresni. Produkt, katerega hočemo s tem lakom prevleči, se mora enakomerno in tako močno segreti, da ga komaj še moremo prijeti z roko, potem vlij malo laka v porcelanasto posodo ter s širokim čopičem hitro prevleči, ne da bi močno pritiskal. Če tri do štirikrat prevlečeš, ima produkt zlato barvo. — Pri lakiranji belega pleha je treba vzeti več žefrana in zmajeve krvi, kakor smo zgoraj navedli. —

Lak za železne in medene (mesingaste) posode, ki nadomešča pocinjenje. Stopi 133 $\frac{1}{3}$ grama kopala v dobro pocinjenem in pokritem loncu nad ogljem, nad katerim imej lonec toliko časa, da teče kopel kakor voda iz palice. Potem vzemi lonec raz ogenj, vlij na shlajeni kopal 266 $\frac{2}{3}$ grama terpentinovnega olja, potem pa kuhaj oboje nad ne prehudim ogljem in v dobro pokritem loncu. V vročo zmes vlij ravno toliko vrelega lanenega firneža, mešaj še nekaj časa in pridedi končno še vročo zmes. Kovina se segreje, z lakom prevleče, na toploti posuši in to se ponavlja 3 do 4 krat. Ko smo zadnjikrat prevlekli, se predmet toliko segreje, da se začne lak kaditi in da postane temno rujav. Ko se potipa s prstom, ne sme pikati. Tedaj je delo končano. Vrela voda, alkohol, očet in celo razredčena kislina ne škoduje temu laku.

Črni kopalov firnež za plehnate peči. Dobro razbeljene saje (Kienruss) zdrgni s kopalovim firnežem, razredči dobljeno barvo z istim firnežem in precedi jo skozi platneno cunjo. Peč treba toliko segreti, da se skoraj ne more z roko prijeti. Potem se prevleče z opisanim firnežem in vzdrži v tej toploti, da firnež več ne pika.

Prebarvati je treba peč ne tak način vsaj štirikrat. Vročina je lahko zmiraj hujša.

Kopalov firnež za kovine. Razstopi male koščke kopala s tretinjo kapaivnega balzama (Copaivbalsam) pri ne hudi vročini, pridene vroči masi polovico toliko lanenega firneža, kakor si vzel kopala in dobro premešaj. Pri porabi se firnež lahko meša s terpentinom.

Obrtnijske raznoterosti.

Tinta, ki se v temi sveti, se napravi, če se zdrobi nekaj fosfornokislega apna in zmeša v laneno olje ter to postavi na sonce. Kar se piše s takim črnilom, se lahko v temi bere. Tudi se lahko ogljenčevokislo apno pomeša z žveplom in pridene tri odstotke magnezije, s čimer se dobi rumenkasto sveteča tinta. Če hoče imeti modro barvo, pridene se 2 odstotka vismutove soli.

Velikanska lokomotiva. V Glasgowu na Angleškem sedaj delajo v tovarne tvrdke Dubts velikansko lokomotivo. Narejena bode za 2000 konjskih sil in bode vsako uro preletela 180 kilometrov. Kolo bode 4 metre visoko in par bode z silo 16 atmosfer pritiskal na tri cilindre.

Leseni in železni železniški pragovi. Poskusi z železnimi pragovi v Belgiji in Severni Ameriki se niso dobro obnesli. Zamenjavajo jih zopet z lesenimi. Kovinski pragovi so mnogo dražji, so premalo prožni, popolnoma trdno ne drže in se radi pokvarijo. Leseni pragovi pa imajo še to dobro svojstvo, da pomanjšujejo šum na železnici. Kovinski pragovi najbrž nikoli ne izpodrinejo lesenih.

Čevlji od ribje kože. V Ameriki se delajo poskusi s tem, da bi se koža neke ribe porabila za usnje. Prvi poskusi so se baje prav dobro obnesli. To ribje usnje je lahko, mehko in trdno, ter je lepo videti.

Kmetijstvo.

Živinska sol.

Z novim letom se začne oddajati živinska sol, za katero so se naši državnozborski zastopniki toliko potegovali. Pa zakonu se bode vsako leto prodalo kmetom pol milijona meterskih centov živinske soli, po 5 gold. Ker se še ni našla tvarina, s katero bi se dala sol naređiti nevžitno za ljudi, ne da bi postala škodljiva za živino, bodo strogo pazili, da se bode živinska sol zares rabila v namen, v kateri se jej je znižala cena vlada.

Živinska sol se bode oddajala samo tistim kmetovalcem, ki se zares pečajo s kmetijstvom. Dobili je ne bodo drugi posestniki živine. Za vsako kozo, ovco ali prešiča se bode oddalo po znižani ceni k večjemu dva kilo soli na leto, za žrebeta in teleta do jednega leta, od tistega časa, ko nehajo sesati, dovolilo se bode največ po 4 kilo živinske soli, ravno tako tudi za osle, za večja goveda in konje se pa odda po znižani ceni največ po 8 kilo soli na leto.

Da se bode sol ločilo že po barvi in okusu od navadne soli, se jej pridene železnega okisa in pa pelinovega prahu. Prodajala se bode v plombiranih žakljih po 50 kilo, kateri bodo imeli vijoličaste napisne liste.

Oddaja soli se bode tako le uredila. Na podlagi